

Commissie Sociaal Domein

Voorstel

Vergadering van 11 juni 2019

Jaarstukken 2018 en ontwerp-begroting 2020 GGD Drenthe - Besluitvorming College/besluitvorming Raad

Auteur

Beknopte samenvatting

Het Algemeen Bestuur van de GGD Drenthe heeft de jaarstukken 2018 vastgesteld. Deze zijn ter kennisname naar de deelnemende gemeenten verzonden.

Daarnaast heeft het AB de ontwerp-begroting 2020-2023 goedgekeurd. Het AB heeft de ontwerp-begroting 2020 toegestuurd aan de gemeenteraden met het verzoek hun zienswijze kenbaar te maken.

Besluit

Besluitpunt 1

Kennis te nemen van de jaarstukken 2018 van de GGD en van het positieve resultaat ad. € 174.000, dat is toegevoegd aan de algemene reserve van de GGD

Besluitpunt 2

1. Kennisnemen van de ontwerp-begroting 2020 e.v. van de GGD en de financiële gevolgen vooralsnog verwerken in de Voorjaarsrapportage 2019 in de begroting 2020 e.v.;
2. Niet instemmen met verhoging van de gemeentelijke bijdrage en dit tezamen met overige kanttekeningen, via de zienswijze van de raad aan de GGD kenbaar maken, zoals verwoord in bijgevoegde conceptbrief;

Motivering

Aanleiding en context

Het Algemeen Bestuur (AB) van de GGD Drenthe (GGD) heeft op 8 april 2019 de jaarstukken 2018 vastgesteld. Op 15 april 2019 zijn de vastgestelde jaarstukken ter kennisname naar de deelnemende gemeenten verzonden.

Daarnaast heeft het AB op 8 april 2019 de ontwerp-begroting 2020 en de meerjarenraming 2020-2023 goedgekeurd. De ontwikkelingen zoals geschetst in de kaderbrief 2020 hebben de basis gevormd voor deze begroting 2020 e.v. Op 15 april 2019 heeft het AB de ontwerp-begroting 2020 voorgelegd aan de gemeenteraden van de in de GGD deelnemende gemeenten met het verzoek hun zienswijze kenbaar te maken. Na ontvangst van de zienswijzen, stelt het AB de begroting definitief vast en zendt deze naar

Gedeputeerde Staten van Drenthe. Uit de ontwerp-begroting vloeit voort dat de geraamde totale bijdrage van Westerveld over 2020 € 818.809 (€ 631.968 + € 186.841 VTD) uit komt.

Beoogd resultaat

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de GR van de GGD wordt de raad geïnformeerd over de jaarstukken 2018, de kaderbrief 2020 en de ontwerp-begroting 2020 e.v. van de GGD.

De raad wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op de ontwerp-begroting 2020 e.v. kenbaar te maken. De zienswijzeprocedure is onderdeel van de controle op:

- de uitvoering van de wettelijke basistaken;
- de uitvoering van de additionele taken;
- de bedrijfsvoering;
- de beheersing van de financiële risico's.

Argumentatie

Jaarstukken 2018

Enkele ontwikkelingen die in 2018 hebben plaatsgevonden zijn:

- Veilig Thuis organisaties in het land hebben gezamenlijk een landelijk meerjarenprogramma opgesteld. Het Rijk is, in afstemming met gemeenten, gestart met het actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' dat richting geeft aan de uitvoering van Veilig Thuis;
- Vanuit de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de GGD ingezet op scholing van medewerkers ten behoeve van het verbeteren van de vaccinatiegraad;
- Er is samen met gemeenten het project 'Aan de slag met preventie in de Drentse gemeenten' gestart;
- In Noord-Nederlands verband is gestart met de voorbereidingen om de uitvoering van de forensische geneeskunde georganiseerd te krijgen en om gezamenlijk in te schrijven op de aanbesteding van de medische arrestantenzorg.

Voor de overige ontwikkelingen, wordt verwezen naar de jaarstukken 2018.

Rekeningresultaat en accountantsverklaring

Het boekjaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van € 174.000. Het positieve resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve. Hiermee komt de algemene reserve op een bedrag van € 662.000 (4,7%). Dit ligt nog iets onder de bestuurlijke norm van minimaal 5% van de kostenomvang van de basistaken.

Voor de risico's die de GGD loopt bij de uitvoering van additionele taken, houdt de GGD een risicoreserve aan. De omvang van deze bestuurlijke norm bedraagt 33% van de loonkosten van die additionele taken. De risicoreserve van de additionele taken komt eind 2018 met € 197.000 boven deze bestuurlijke norm uit. De reguliere afspraak is om het verschil van € 197.000 naar rato van het aandeel in de additionele taken terug te betalen aan de gemeenten. Vanwege het verwachte tekort bij Veilig Thuis Drenthe (VTD), is evenwel besloten het overschot van de risicoreserve te bestemmen voor VTD. Op die manier is de GGD in staat om de verwachte meerkosten bij VTD in 2019 deels te kunnen dekken.

Voor de jaarrekening 2018 is door de accountant een goedkeurende controleverklaring verstrekt voor zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid.

Ontwerpbegroting 2020

De maatschappelijke tendens is dat er door de overheid weer meer een rol gezien wordt voor gezondheidsbescherming. In voorliggende ontwerp-begroting geeft de GGD inzicht in de manier waarop zij zich in 2020 zal inzetten ten behoeve van gezondheidsbescherming. De ontwerp-begroting is opgebouwd uit een aantal programma's. De programma's Beschermen, Bevorderen, Bewaken en Jeugd vormen de basistaken. In het programma additioneel zijn de verwachte opdrachten opgenomen die langdurig doorlopen, waaronder het onderdeel VTD.

In de ontwerp-begroting 2020 wordt een beeld geschetst van de (financiële) toekomst van de GGD. Met het oog op de ontwikkelingen rondom VTD en het Rijksvaccinatieprogramma, en de weerslag van de GGD-begroting op de gemeentelijke begroting, is het zinvol kennis te nemen van de stukken.

De belangrijkste wijzigingen in de ontwerp-begroting 2020 ten opzichte van de begroting 2019 zijn:

1. De indexering op lonen en prijzen van 3%, zoals opgenomen in de kaderbrief 2020;
2. De uitbreiding van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP), waarover landelijke besluitvorming heeft plaatsgevonden is in de ontwerp-begroting 2020 meegenomen.
3. De begroting voor Veilig Thuis Drenthe (programma Additioneel), waarbij rekening is gehouden met de nieuwe taken en een stijging van het aantal meldingen (10%) en adviezen (25%).

Deze wijzigingen worden hierna nader besproken.

Verder is er sprake van een daling van lasten en baten bij infectieziektebestrijding (programma Beschermen) en bij het programma Jeugd. Deze daling wordt veroorzaakt door de overgang van de financiering van de opleiding van artsen infectieziektebestrijding en jeugdartsen van GGD Drenthe naar SBOH. De overige aanpassingen van baten en lasten zijn technisch van karakter en hebben geen invloed op de hoogte van de gemeentelijke bijdragen.

Ad. 1 Loon- prijscompensatie

De ontwerpbegroting is, conform de kaderbrief, opgesteld inclusief indexering op lonen en prijzen van 3%. Voor de reguliere loon- en prijsstijgingen heeft de GGD zich gebaseerd op aannames die door het Centraal Planbureau (CPB) zijn gemaakt. De loon- en prijsstijgingen worden daarmee wel begroot, maar alleen aan de gemeenten doorberekend voor zover ze zich daadwerkelijk voor doen. De indexering van de loon- en prijsstijgingen is daarmee conform het bestuurlijke uitgangspunt van de GGD dat loon- en prijsontwikkelingen alleen aan gemeenten doorberekend mogen worden als deze zich concreet hebben voorgedaan en daarmee te onderbouwen zijn.

Ad. 2 Uitbreiding RVP

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Hiervoor is het macrobudget voor de RVP-taken overgeheveld van de Rijksbegroting naar de gemeenten. De GGD voert het RVP als basistaak uit. De kosten ten aanzien van uitbreiding van het RVP worden opgenomen in de begroting. In de ontwerp-begroting 2020 zijn middelen opgenomen voor de uitvoering van de vaccinatie tegen Meningokokken typen A, C, W, Y ad. € 100.000. Deze extra kosten zijn niet meegenomen in de kaderbrief. Voor dit extra benodigd budget wordt de gemeente, via het gemeentefonds, gecompenseerd vanuit het Rijk.

Ad. 3 Nieuwe en gewijzigde taken Veilig Thuis Drenthe (VTD)

In de ontwerp-begroting geeft de GGD aan dat het landelijke actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' leidt tot een toename van het aantal meldingen en adviezen, en daardoor ook onderzoeken. Naast de stijging van de productieaantallen, is er ook een tweetal nieuwe taken, te weten Veiligheidsvoorwaarden na onderzoek en Veiligheidsvoorwaarden zonder onderzoek. De nieuwe en gewijzigde taken vragen om een uitbreiding van de personele formatie.

De extra middelen die het Rijk voor Drenthe ter beschikking heeft gesteld aan de centrumgemeente Emmen voor de uitvoering van het actieprogramma, zijn niet toereikend. In afwijking van de kaderbrief 2020, verwacht de GGD in 2020 een toename van de kosten met € 1.300.000.

Bij de bespreking van de ontwerp-begroting tijdens de AB-vergadering van 8 april jl., is namens Westerveld gevraagd om een nadere toelichting op de berekening van de productieaantallen en de relatie tussen productie-aantallen, formatie (fte), en budget. Deze toelichting hebben wij van de GGD mogen ontvangen.

- Berekening productie-aantallen

Vanuit een landelijk uitgevoerde impactanalyse, is er ten aanzien van de verwachte stijging van de productieaantallen een drietal scenario's uitgewerkt, te weten 'laag', 'middel' en 'hoog'. In de ontwerp-begroting 2020 is het AB, op advies van het DB, uitgegaan van het scenario 'hoog'. Dit betekent dat de productieaantallen 2020, die zijn berekend op basis van de realisatie 2018, worden verhoogd met respectievelijk 25% (adviezen) en 10% (meldingen). De toename van het aantal meldingen heeft ook invloed op het aantal onderzoeken. Daarnaast neemt de handelingstijd voor adviezen, triage en monitoring toe. Ook voor dit effect zijn de landelijke uitgangspunten gebruikt en doorerekend in de ontwerp-begroting van 2020. Dit heeft een toename van de kosten met € 1.300.000 tot gevolg.

- de relatie tussen productie-aantallen, formatie (fte), en budget.

Uit de toelichting van GGD blijkt dat het extra benodigd budget van € 1.300.000 met name het gevolg is van extra benodigd personeel, inclusief de loon-/prijscompensatie, dat ingezet dient te worden om de nieuwe en extra taken uit te voeren. Een onderbouwing van het aantal benodigde fte aan de hand van de verwachte productie-aantallen ontbreekt echter.

Hoewel de GGD aangeeft voor de uitvoering van een aantal taken meer middelen nodig te hebben, vinden wij - gelet op de ontwikkeling van de financiën van onze gemeente - een verhoging van de bijdrage aan de GGD niet wenselijk.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord werken
n.v.t.

Kanttekening en risico's

Mogelijke aandachtspunten/ kanttekeningen om op te nemen in de zienswijze:

- RVP

In de ontwerp-begroting geeft de GGD aan dat het RVP in 2020 wordt uitgebreid met een vaccinatie tegen Meningokokken. De verwachte kosten voor de uitvoering van deze vaccinatie worden geraamd op ca. € 100.000. Voorgesteld wordt op als kanttekening te plaatsen dat de in de begroting opgenomen verwachte kosten niet hoger zullen zijn dan de middelen die de deelnemende gemeenten hiertoe vanuit het Rijk ontvangen. Eventuele meerkosten, dienen te worden ingepast binnen de eigen begroting van de GGD.

- VTD

Voor VTD is in de begroting 2020 rekening gehouden met de veranderingen door toedoen van een aantal landelijke ontwikkelingen die in 2019 van start zijn gaan. Een aantal zaken lijkt daarbij van belang. Enerzijds de helderheid in de relatie tussen de gewijzigde/ nieuwe taken, de formatiebehoefte en extra benodigd budget. Anderzijds het belang van de inzet op preventie in samenwerking met de gemeente.

Voorgesteld wordt de volgende kritische kanttekeningen te plaatsen bij de voorliggende begroting VTD.

- Meer grip op VTD door middel van:
 - meer helderheid over de relatie tussen de gewijzigde/ nieuwe taken, de extra benodigde formatie en het extra benodigd budget.
 - een sterke sturing op een kwalitatieve uitvoering van de taken binnen verantwoorde financiële kaders. Nu er veel nieuwe taken en bevoegdheden bij VTD zijn komen te liggen, kan worden afgevraagd of VTD als additionele taak van de GGD nog wel op zijn plaats is. Wellicht is een verkenning naar een andere wijze van organiseren, en dus financieren, op zijn plaats. Hierbij kan gedacht worden aan het organiseren van VTD als aparte entiteit, al dan niet onderdeel van de GGD.
 - strikte monitoring van het AB op de uitvoering van taken van VTD en de daarmee gepaard gaande kosten.

Aanpak/uitvoering en communicatie

In de GR en in de Wgr is vastgelegd dat het AB jaarlijks een jaarrekening en begroting vaststelt. De begroting wordt pas vastgesteld nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld hun zienswijze kenbaar te maken. De ontwerp-begroting wordt voor zienswijze eerst behandeld in de raadscommissie Sociaal domein, waarna deze wordt doorgeleid naar de gemeenteraad. Het college heeft ten aanzien van een mogelijke zienswijze, de mogelijkheid om de raad een aantal punten ter overweging mee te geven.

De mogelijke zienswijze wordt via de griffie ingediend bij het AB van de GGD. Het AB van de GGD beslist op 8 juli 2019 over de begroting 2020 e.v. De ingediende zienswijze worden bij de besluitvorming betrokken. Na vaststelling van de begroting, stuurt het AB de begroting naar Gedeputeerde Staten van Drenthe. Het bestuurslid van onze gemeente kan de strekking van dit besluit meenemen in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de GGD waar de begroting 2020 wordt vastgesteld.

Integrale advisering

Intern

Duiding integrale advisering

- voorbesproken met de beleidsamtenaren van de GGD;

- voorbesproken met Team Financien.

Evaluatie

Evaluatie vindt plaats via de reguliere planning- & controlcyclus.

Kosten, baten, dekking

De ontwerp-begroting 2020 wijkt af van de kaderbrief 2020. In deze kaderbrief waren de extra middelen ten behoeve van de uitvoering van de basistaak RVP en de additionele taak Veilig Thuis niet

opgenomen. Met de opname van deze middelen in de begroting, komt de inzet van extra middelen neer op in totaal € 1.400.000. Op totaal niveau is er voor de basistaken € 15.800.000 begroot en voor Veilig Thuis Drenthe nu € 6.300.000

(= € 5.000.000 + 1.300.000). voor de aanpassingen in het RVP is ca. € 100.000 begroot.

Voor de gemeente Westerveld geeft dit, als de begroting van de GGD ongewijzigd blijft, het volgende beeld:

	Begroting Westerveld	Voorjaarsrapportage 2019	Begroting GGD
2019	€ 683.207	€ 74.000	€ 757.196
2020 tekort € 40.656	€ 704.153	€ 74.000	€ 818.809
2021 tekort € 39.739	€ 725.317	€ 74.000	€ 839.056
2022 tekort € 43.357	€ 746.950	€ 74.000	€ 864.307
2023 tekort € 64.359	€ 746.950	€ 74.000	€ 885.309

Bij een ongewijzigde GGD-begroting is er dus sprake van een tekort. Het tekort wordt enerzijds veroorzaakt door het niet aanpassen van de bijdrage VTD naar het peil van 2019 in de eigen begroting. Hoewel wij adviseren een nullijn te volgen binnen de begroting van de GGD, zullen bovengenoemde bedragen voorzichtigheidshalve - vooralsnog - worden meegenomen in de voorjaarsrapportage van 2019.

Anderszijds word het tekort met name veroorzaakt door de extra bijdragen aan VTD en het RVP. Deze komen neer op een additioneel tekort van € 40.656 in 2020. De bedragen vanaf 2020 worden - vooralsnog - verwerkt bij de begroting 2020. Een tekort wordt ten laste gebracht van het algemeen resultaat.

Bijlagen

-
1. aanbiedingsbrief_gemeenten_2019.pdf
 2. BELEIDSBEGROTING_GGD_Drenthe_2020.pdf
 3. GGD_Controleverklaring_2018_Was_Getekend.pdf
 4. GGD_Drenthe_Accountantsverslag_2018_18.03_Definitief_v1_GETEKEND.pdf
 5. JAARVERSLAG_GGD_DRENTHE_2018_LR.pdf
 6. JAARVERSLAG_GGD_Drenthe_PUBLIEK_2018.pdf
 7. zienswijze begroting 2019 GGD.docx